

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

Naturreservatet

Huddunge Stormosse

Heby kommun

- Länsstyrelsens beslut
- Syfte med reservatsbildningen
- Beskrivning av naturreservatet
- Administrativa data
- Skäl för beslut
- Reservatsföreskrifter
- Ärendets beredning
- Bilagor
- Sändlista

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

Bildande av naturreservatet Huddunge Stormosse i Heby kommun och fastställande av skötselplan

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, Huddunge Stormosse som naturreservat med föreskrifter enligt nedan och skötselplan enligt bilaga 5. Reservatet har den avgränsning som framgår av bifogad karta, bilaga 2, och de gränser som slutligen markeras i fält.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter gäller för reservatet, se nedan under rubriken Reservatsföreskrifter.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda markområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplanen (bilaga 5) för naturreservatets långsiktiga vård.

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

SYFTET MED RESERVATSBILDNINGEN

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald samt att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Syftet är också att inom ramen för bevarande av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Det preciserade syftet med naturreservatet Huddunge Stormosse är att:

- bevara och återställa rikkärr, sumpskog och andra förekommande våtmarkstyper samt den biologiska mångfald som är förknippad med dessa miljöer
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för de arter och naturmiljöer som är utpekade enligt Natura 2000

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter
- återställa de hydrologiska förhållandena i området
- återställa rikkärr genom röjning och avverkning av tall och annan igenväxningsvegetation
- återuppta hävden på rikkärren eller hålla dessa öppna genom röjning
- återställa naturskogsliknande skogar på myrholmar
- gynna lövträd i lövsumpskog
- anordna parkeringsplats och sätta upp informationsskyltar i området

SKÄLEN FÖR BESLUTET

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet utgörs av rikkärr, källor med kalktuffbildning, trädbevuxen myr och sumpskog. Gamla barrträd, solexponerad tall, död ved och källor är prioriterade strukturer. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna, till exempel orkidéer, rikkärsmossor, kalkkärrsgrynsnäcka och andra landmollusker. För att bevara och återställa myrens naturvärden är restaurering av de hydrologiska förhållandena och återupptagen slåtter på rikkärren prioriterade åtgärder.

Bildande av naturreservatet är en del i arbetet med att nå de av riksdagen beslutade miljömålen Myllrande våtmarker, Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

Naturreservatet ingår i Natura 2000, vilket är EU:s nätverk för värdefull natur.

Det som kan påverka områdets värden negativt är bland annat skogsbruk, igenväxning av öppen myr, gödslingspåverkan, störd hydrologi samt exploatering i form av bebyggelse, kraftledning, master, vägar m.m. För att bevara och stärka områdets naturvärden behöver föreskrifter införas mot bland annat skogsbruk och exploateringsåtgärder. Skötselinsatser behövs för att stärka naturvärdena

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Naturreservatet beskrivs mer utförligt under rubriken Beskrivningsdel i skötselplanen, bilaga 5. Nedan ges en sammanfattande beskrivning.

Huddunge Stormosse är beläget i ett låglänt område, i gränslandet mellan öppet jordbrukslandskap och vidsträckt skogslandskap, ca 8 km nordost om Heby och ca 4 km sydväst om Huddunge samhälle.

Reservatet utgörs till stor del av rikkärr, där öppna kärrytor växlar med trädbevuxen myr eller rena tallmossar. Kärrarna är kalkrika och på några ställen förekommer kalktuffbildade källor. De öppna partierna är de botaniskt rikaste och dessa finns främst i de östra delarna av reservatet. Västra delen av våtmarken är tätt trädbevuxen. På myren finns tre moränholmar med barrskog, varav två är påverkade av skogsbruk.

I områdets rikkärrsmiljöer kan man hitta en hel del naturvårdsintressanta arter, till exempel orkidéerna knottblomster, kärrknipprot och ängsnycklar. Även kalkkärrsgrynsnäcka och käppkrokmossa, som är två arter som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv, finns i de öppna rikkärrarna. Flertalet sumpskogar är relativt unga, men områden med äldre skog finns också och i dessa förekommer till exempel platt spretmossa, som även denna omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv.

Reservatsområdet är påverkat av diken i östra, västra och norra delen. Dikena har haft en negativ inverkan på myren och påskyndat igenväxningen, framförallt i den östra delen. Genom Stormossens västra del går en kraftledningsgata.

Myren utgörs av ett för regionen ovanligt stort rikkärr som trots dikningspåverkan fortfarande har höga naturvärden. Åtgärder behöver dock genomföras för att återställa myrens naturvärden.

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

ADMINISTRATIVA DATA

Naturresevatets namn:	Huddunge Stormosse
NVR ID:	2032629
Beteckning enligt Natura 2000:	Huddunge Stormosse SE0210350
Kommun:	Heby
Socken:	Huddunge
Fastigheter:	Huddungeby 8:1 (del av), Persbo 1:4 (del av), Sisselbo 1:5 (del av) och Sisselbo 1:9 (del av)
Markägare:	Enskilda
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Fastighetsanknutna rättigheter:	Avtalsservitut kraftledning (19-IM3-20/127B.1), Ledningsrätt (19-ÖST-1738.1), jakträtt
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget ca 8 km NO om Heby. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 1.
Gräns:	Området har markerats med skraffering på bifogad beslutskarta, bilaga 2.
Fastighetskarta:	66G 5aN Runhällen och 66G 5aS Översävne
Terrängkarta:	630 Sala
Naturgeografisk region:	Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen (26)
Areal - reservatet:	Totalt ca 87,3 hektar, varav ca 61,8 ha är produktiv skogsmark
Areal – Natura 2000:	Totalt 96,1 hektar, varav ca 86,0 ha ingår i reservatet
Markslag och naturtyp:	se skötselplan, bilaga 5
Naturtyper enligt Natura 2000:	se skötselplan, bilaga 5

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR

Motiv till att skyddsformen naturreservat har valts

Länsstyrelsen bedömer att bevarandet av områdets naturvärden är av angeläget allmänt intresse. För att bevara områdets naturvärden krävs kostnadskrävande skötselinsatser samt inskränkningar i pågående markanvändning. Inskränkningar och skötselkrav är mer långtgående än vad markägaren kan förväntas svara för.

Skyddsformen naturreservat enligt miljöbalken har valts för att kunna bevara områdets naturvärden långsiktigt. Vid reservatsbildning kan föreskrifter om begränsningar i markanvändning och föreskrifter om skötsel införas och området får därigenom ett definitivt skydd.

Beslutets överensstämmelse med övriga åtaganden som berör området

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbeslutet ligger väl i linje med de åtaganden som berör området såsom Natura 2000, den kommunala översiktsplanen och riksintresseområden enligt 3 eller 4 kap miljöbalken (se även under Upplysningar, sidan 11 i detta beslut).

Det finns inte någon detaljplan eller några områdesbestämmelser för området.

Intresseprövning

Enligt 7 kap 25 § miljöbalken ska det vid prövning av naturreservatsärenden tas hänsyn även till enskilda intressen. Inskränkningarna i den enskildes rätt att använda mark och vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Bevarandet av områdets naturvärden är ett angeläget allmänt intresse. Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som den enskilde drabbas av vid bildandet av reservatet står i rimlig balans med vad samhället vinner på att området får ett reservatsskydd.

Länsstyrelsen bedömer att de föreskrifter som beslutet anger krävs för att syftet med skyddet ska uppnås/tillgodoses.

Konsekvensutredning

Innan beslut fattas om föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska Länsstyrelsen enligt 4 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning (2007:1244) utreda föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. Enligt 5 § samma förordning får en

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

myndighet besluta om föreskrifter utan att genomföra en konsekvensutredning om det saknas skäl för att genomföra en sådan.

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för att genomföra en utredning av föreskrifternas konsekvenser eftersom de kostnadsmässiga och andra konsekvenserna för allmänheten är mycket begränsade.

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

RESERVATSFÖRESKRIFTER

- A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken angående inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet
-

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, schakta, plöja, dämma, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdikey eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra markbearbetning med undantag för
 - underhåll av vägdike i reservatets nordöstra del, markerat på karta, bilaga 2, i samråd med reservatets förvaltare,
 - underhåll av vägdike i reservatets sydvästra del, markerat på karta, bilaga 2,
2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång, mast eller annan anläggning eller anordning,
3. dra fram ny mark- eller luftledning,
4. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning med mindre fordon för uttransport av fälld älg, hjort eller vildsvin. Detta ska dock ske på ett mycket varsamt sätt,
 - körning på väg markerad på karta, bilaga 2, vid underhåll av ledningar,
 - körning på väg markerad på karta, bilaga 3,
 - körning med snöskoter på frusen och snötäckt mark markerad på karta, bilaga 3, för preparering av skidspår,
 - körning i samband med uttransport av virke på vintervägar markerad på karta, bilaga 3. Körning får endast ske i samråd med reservatets förvaltare och endast på tjälad och trampad vinterväg. Körningen får inte medföra markskador,
5. anordna upplag,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. tillföra kalk, växtnäringsämnen eller andra ämnen,

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

8. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande, med undantag för
 - skyltning av ledningar,
9. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd och buskar, med undantag för
 - röjning/avverkning i ledningsgata markerad på karta, bilaga 2,
 - underhåll av vägdike i reservatets nordöstra del, markerat på karta, bilaga 2, i samråd med reservatets förvaltare,
 - underhåll av vägdike i reservatets sydvästra del, markerat på karta, bilaga 2,
 - åtgärder vid underhåll av väg markerad på karta, bilaga 3,
 - underhållsröjning av vinterväg för virkestransport, markerad på karta, bilaga 3,
10. sätta upp saltsten eller utfodra vilt,
11. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras, och
12. bedriva jakt på fågel.

Föreskrifter nedan under C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna utöva sin särskilda rätt.

- B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång
-

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gränser, markering av skidspår och stigar samt uppsättning av informationsskyltar enligt karta, bilaga 4,
2. anläggande och underhåll av stigar och skidspår enligt karta, bilaga 4,
3. åtgärder för att främja biologisk mångfald, såsom naturvårdsinriktad röjning och avverkning, naturvårdsbränning, tuvbearbetning och slåtter enligt karta, bilaga 4,

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

4. uppförande av grunddämmen enligt karta, bilaga 4. Uppförande av grunddämmen i östra delen av reservatet ska utföras i samråd med fastighetsägaren, och
5. undersökningar av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden.

Dessutom ska markägaren tåla att ovanstående åtgärder utförs av förvaltaren av naturreservatet.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
3. gräva upp växter,
4. insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur,
5. elda eller grilla,
6. rida,
7. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - snöskoter på snötäckt och frusen mark på sträckor markerade på karta, bilaga 3,
8. ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn eller liknande,
9. sätta upp permanenta markeringar, skylt eller liknande, eller göra inskrift, och
10. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande.

Ovanstående föreskrifter under A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren av naturreservatet att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

- genomförande av biologiska undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens tillstånd,
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning.

UPPLYSNINGAR

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningarna Upsala Nya Tidning och Sala Allehanda.

Ordningsföreskrifter utfärdade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet eller föreskriftens syfte får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken meddela dispens från föreskrift för naturreservatet.

Huddunge Stormosse utgör Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

Huddunge Stormosse är klassat som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och ska därmed skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet är bland annat:

Vid rensning eller underhåll av diken gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken.

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Körning med motorfordon i terrängen regleras i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

ÄRENDETS BEREDNING

Flera inventeringar och planer, till exempel Västmanlands läns naturvårdsplan och Myrskyddsplan för Sverige har framhållit områdets höga naturvärden. Flera planer har också pekat på att Huddunge Stormosse bör skyddas som naturreservat samt att större insatser bör genomföras för att återställa kärrets hydrologi och förhindra igenväxning.

Ärendet aktualiserades år 2005 då en del av Natura 2000-området anmälades för avverkning. Länsstyrelsen i Västmanlands län påbörjade då arbetet med att bilda naturreservat i området och kontaktade berörda fastighetsägare. När Heby kommun övergick till Uppsala län år 2007 tog Länsstyrelsen i Uppsala län över ärendet. Länsstyrelsen har fört en dialog med berörda fastighetsägare under perioden 2007-2014.

En hydrologisk/hyroteknisk utredning utfördes av Jordbruksverkets vattenenhet under 2010, vilken har presenterats för berörda fastighetsägare.

Underlag till skötselplanen har tagits fram av Ekologigruppen AB.

Avtal om inträngsersättning har under 2014 tecknats med ägarna till de berörda fastigheterna inom reservatsområdet. Nyttjanderättsavtal har tecknats för parkeringsplats nordost om reservatet samt om rättighet för allmänheten att nyttja väg till parkeringen.

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket, samt enligt 25 § samma förordning med Skogsstyrelsen och Heby kommun.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under mars 2015 förelagts att inom en tid av fem veckor yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

Reservatsområdet har mätts in av Lantmäteriet.

Remissyttranden

Remissyttranden utan erinran mot bildande av naturreservatet har inkommit från Skogsstyrelsen, Försvarmakten, Trafikverket, SGU, Svenska kraftnät, Lantmäteriet och Upplands Botaniska Förening.

Heby kommun har i ett remissyttrande ställt ett antal frågor vilka har besvarats separat till kommunen.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HUDDUNGE STORMOSSE

13(14)

2015-10-26

Dnr: 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

Vattenfall har yrkat på tre ändringar beträffande skötselåtgärder i skötselområde B i skötselplanen. Länsstyrelsen har gjort de ändringar Vattenfall yrkar på, med undantag av att texten om borttransport av röjda/avverkade träd har förtydligats så att det framgår att åtgärden ska genomföras av reservatets förvaltare. Dessutom har undantaget i föreskrift A9 angående underhåll av ledningar kompletterats.

Beskrivningen av Natura 2000-området Huddunge Stormosse (SE0210350) som i förslaget till beslut var en del av skötselplanen har i beslutet lyfts ut och kommer istället att inkluderas i en separat bevarandeplan.

Därutöver har ändringar av redaktionell karaktär gjorts i beslut och skötselplan.

Hur man överklagar

Beslutet kan överklagas hos regeringen, miljö- och energidepartementet, se bilaga 6.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Peter Egardt. I den slutliga handläggningen deltog även länsassessor Annika Israelsson, antikvarie Lennart Swanström, planhandläggare Åsa Blomster, naturvårdsdirektör Lennart Nordvarg och naturvårdshandläggare Karin Wiklund, föredragande.

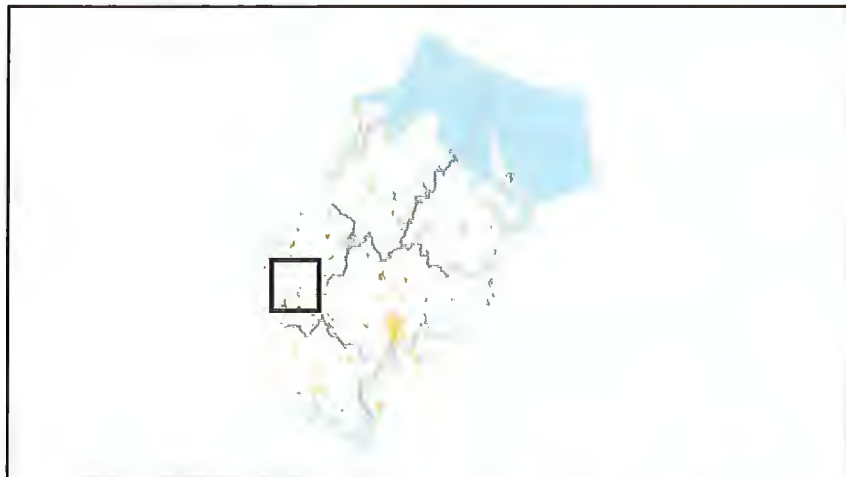
Peter Egardt

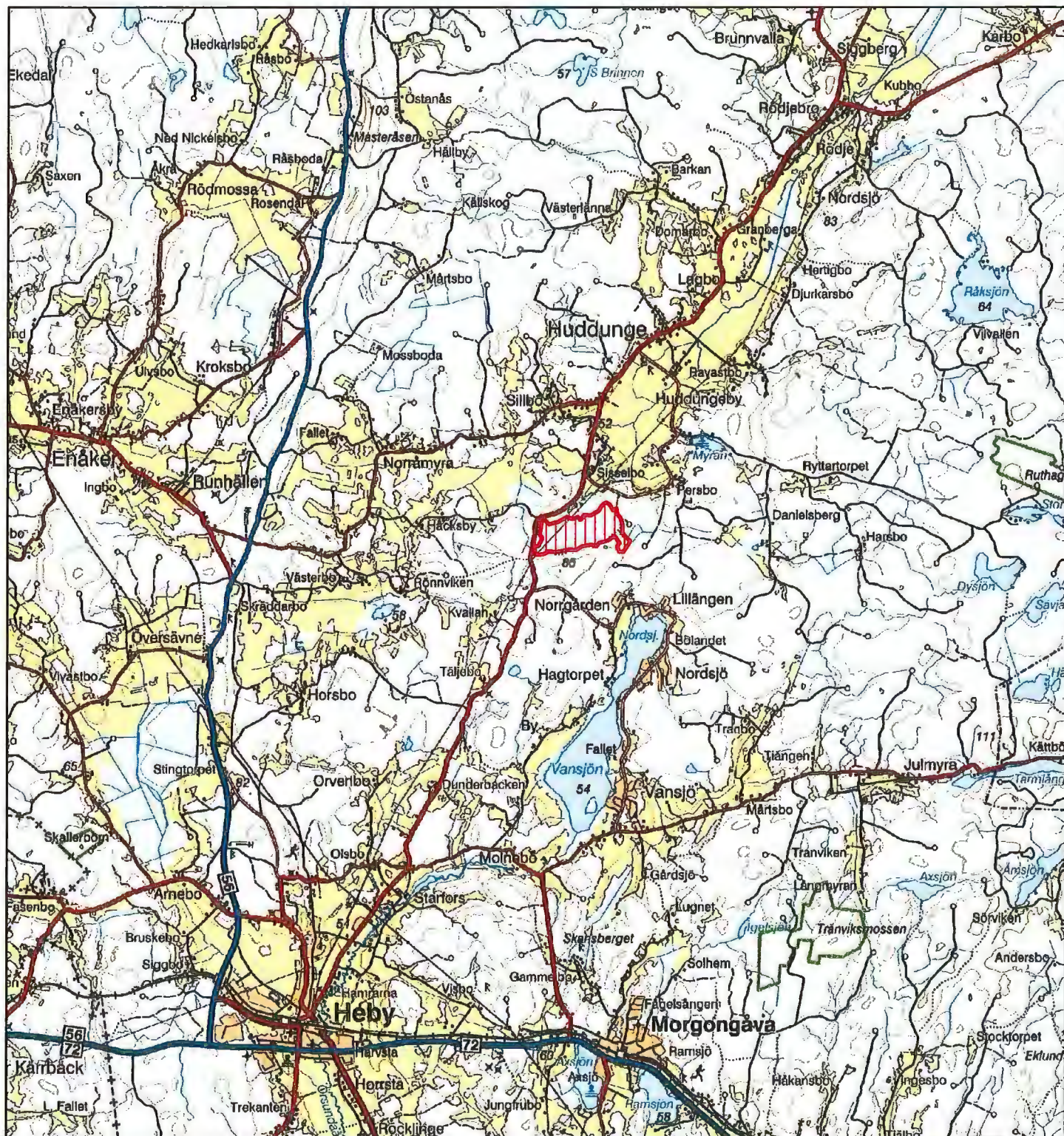
Karin Wiklund

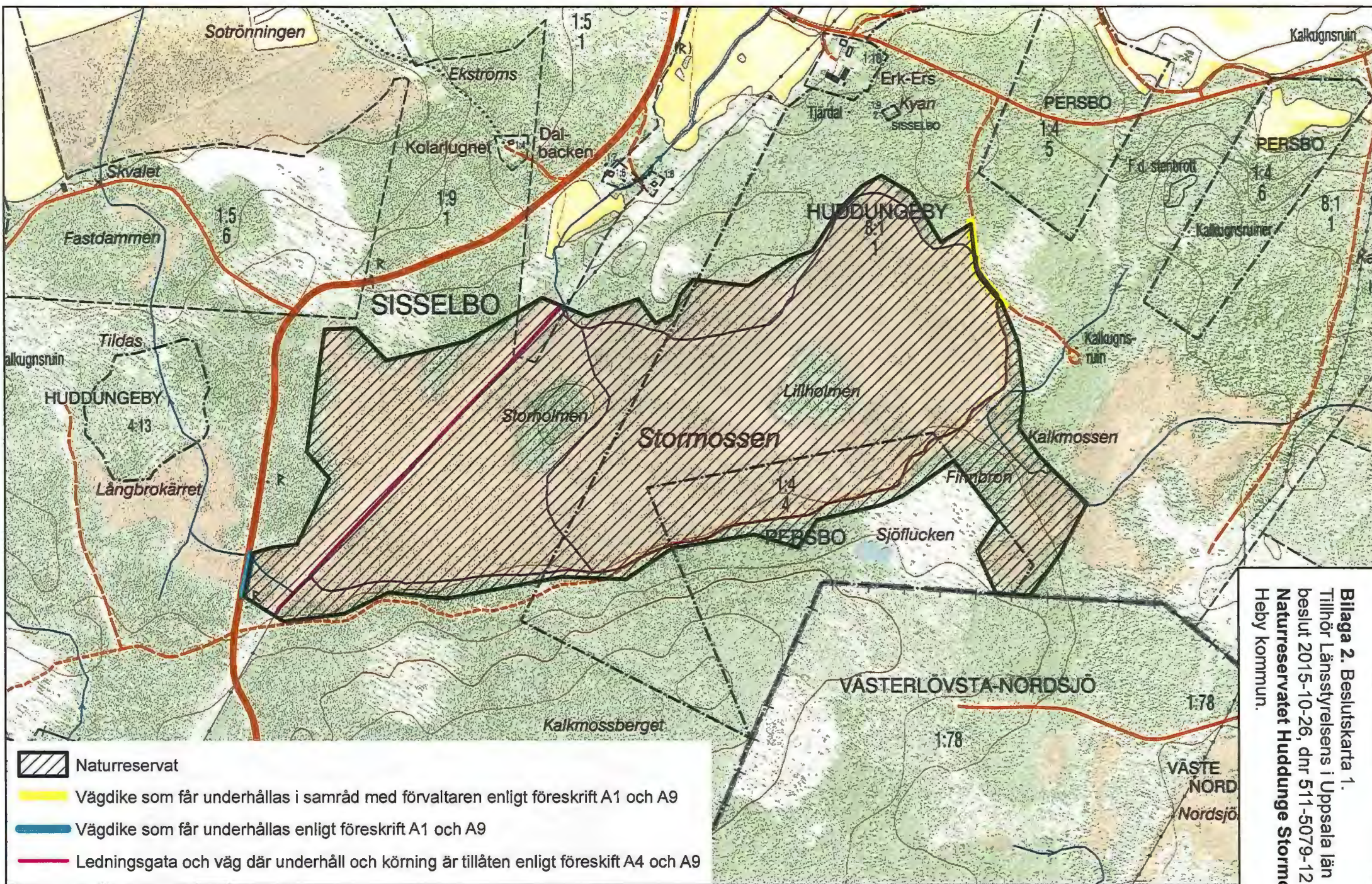
BILAGOR

1. Översiktskarta, skala 1:100 000
2. Beslutskarta 1, skala 1:10 000
3. Beslutskarta 2, skala 1:8000
4. Karta över huvudsaklig förvaltningsinriktning skala 1:8000
5. Skötselplan med bilagor
6. Hur man överklagar

Bilaga 1. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2015-10-26, dnr 511-5079-12.
Naturreservatet Huddunge Stormosse
Heby kommun.

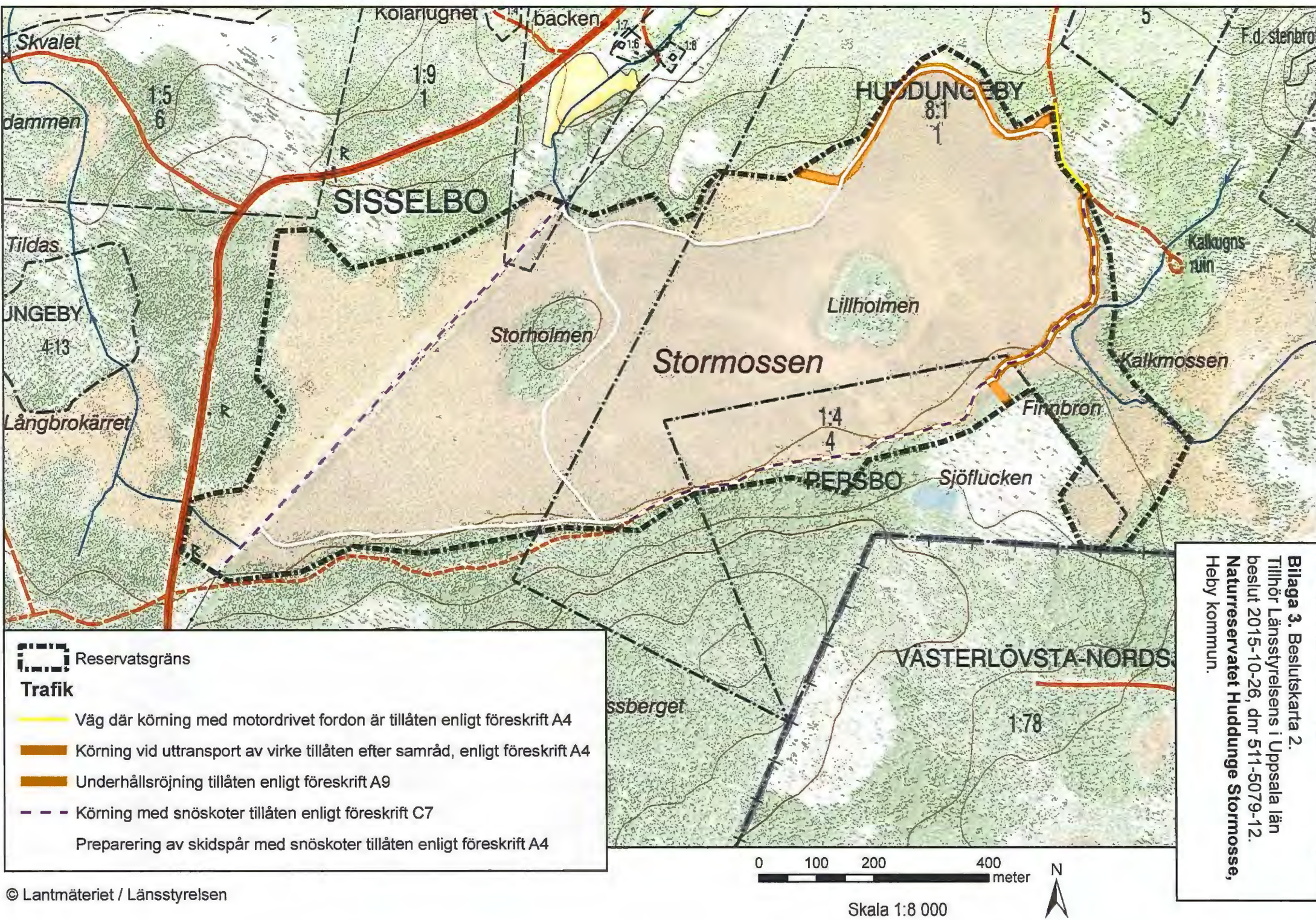
© Lantmäteriet / Länsstyrelsen

0 100 200 400 600 meter

Skala 1:10 000

Bilaga 2. Beslutskarta 1.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2015-10-26, dnr 511-5079-12.
Naturreservatet Huddunge Stormossen,
Heby kommun.

Bilaga 3. Beslutskarta 2.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2015-10-26, dnr 511-5079-12.
Naturreservatet Huddunge Stormosse,
Heby kommun.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

Skötselplan för naturreservatet

Huddunge stormosse

Heby kommun

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan HUDDUNGE STORMOSSE

BILAGA 5
2(26)

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE.....	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Administrativa data.....	4
Bestämmelser utöver reservatsbeslut.....	5
Naturvärdesbedömningar.....	6
Åtgärdsprogram för bevarade av hotade arter.....	6
Allmän beskrivning	6
Historisk och nuvarande markanvändning.....	7
Områdets bevarandevärden.....	9
Biologiska värden.....	9
Geologi.....	11
Kulturhistoriska värden	11
Värden för friluftslivet.....	11
Prioriterade bevarandevärden	11
Beskrivning av byggnader	11
NATURA 2000.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
KÄLLFÖRTECKNING.....	12
PLANDEL	13
Övergripande skötsel	13
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder.....	13
Skötselområde A: Rikkärr - 19,4 ha	13
Skötselområde B: Öppet kärr i kraftledningsgata - 3,1 ha	15
Skötselområde C: Vinterväg - 2,1 ha	16
Skötselområde D: Öppen mosse och kärr- 3,1 ha	17
Skötselområde E: Utvecklingsmark öppna kärr - 9,6 ha	18
Skötselområde F: Trädbevuxen myr - 24,9 ha	19
Skötselområde G: Blandsumpskog - 9,0 ha	20
Skötselområde H: Lövsumpskog - 4,9 ha	21
Skötselområde I: Barrskog - 11,2 ha	22
Anordningar för friluftslivet	24
Upplysningar	25
Bränder	25
Vägar och vägdiken	25
Rensning av diken	25
Ledningar.....	25
Jakt.....	25
Upplag m.m.	25
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER.....	25
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	25
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	26
BILAGOR.....	26

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossiernr: 0331-02-153

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald samt att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Syftet är också att inom ramen för bevarande av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Det preciserade syftet med naturreservatet Huddunge Stormosse är att:

- bevara och återställa rikkärr, sumpskog och andra förekommande våtmarkstyper samt den biologiska mångfald som är förknippad med dessa miljöer
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för de arter och naturmiljöer som är utpekade enligt Natura 2000

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter
- återställa de hydrologiska förhållandena i området
- återställa rikkärr genom röjning och avverkning av tall och annan igenväxningsvegetation
- återuppta hävden på rikkärren eller hålla dessa öppna genom röjning
- återställa naturskogsliknande skogar på myrholmar
- gynna lövträd i lövsumpskog
- anordna parkeringsplats och sätta upp informationsskyltar i området

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossiernr: 0331-02-153

BESKRIVNINGSDDEL

Administrativa data

Naturresevatets namn:	Huddunge Stormosse
NVR ID:	2032629
Beteckning enligt Natura 2000:	Huddunge Stormosse SE0210350
Kommun:	Heby
Socken:	Huddunge
Fastigheter:	Huddungeby 8:1 (del av), Persbo 1:4 (del av), Sisselbo 1:5 (del av) och Sisselbo 1:9 (del av)
Markägare:	Enskilda
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Fastighetsanknutna rättigheter:	Avtalsservitut kraftledning (19-IM3-20/127B.1), Ledningsrätt (19-ÖST-1738.1), jakträtt
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget 8 km NO om Heby. Läget framgår av översiktskarta, bilaga 1 i beslutet.
Gräns:	Området har markerats med skraffering på beslutscharta, bilaga 2 i beslutet.
Fastighetscharta:	66G 5aN Runhällen och 66G 5aS Översävne
Terrängcharta:	630 Sala
Naturgeografisk region:	Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen (26)
Areal - reservatet:	Totalt ca 87,3 hektar, varav ca 61,8 ha är produktiv skogsmark
Areal – Natura 2000:	Totalt 96,1 hektar, varav ca 86,0 ha ingår i reservatet. Se charta över Natura 2000-område, bilaga 5.3.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

Markslag och naturtyp (ungefärliga arealer):

Barrskog på fastmark	11,2 ha
Lövsumpskog	5,0 ha
Blandsumpskog	9,0 ha
Öppet rikkärr	20,8 ha
Trädbevuxen myr	34,6 ha
Öppna mossar och kärr	6,6 ha

Naturtyper enligt Natura 2000 (se karta, bilaga 5.3):

Öppna mossar och kärr (7140)	4,0 ha
Kalktuffkällor (7220) *	0,2 ha
Rikkärr (7230)	19,6 ha
Taiga (9010)*	10,9 ha
Lövsumpskog (9080)*	5,0 ha
Skogsbevuxen myr (91D0)*	25,0 ha

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv

Bestämmelser utöver reservatsbeslut

Huddunge Stormosse är klassat som riksintresse för naturvård (1992) enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och ska därmed så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Huddunge Stormosse utgör ett Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28 a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden. Skötselplanen innehåller beskrivningar, i enlighet med 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och ersätter bevarandeplanen för Natura 2000-området, fastställd den 28 november 2006, dnr 511-13220-06.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

Vid rensning eller underhåll av diken gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken (1998:808).

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Körning med motorfordon i terrängen regleras i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

Naturvärdesbedömningar

Reservatet ingår i objektet Stormossen och Kalkmossen (objektnummer 17:49), som i Västmanlands läns naturvårdsprogram (1985) bedömdes tillhöra klass I (högsta naturvärde). I Länsstyrelsens motivering framhölls betydelsen av vidsträckta rikkärr med inslag av extremrikkärr och mycket intressant flora, ett stort nästan helt intakt myrkomplex, källflöden med kalktuffbildning och förutsättningar för ett rikt fågelliv. Denna bedömning gjordes dock innan diket grävdes i östra delen av reservatet.

I Västmanlands läns våtmarksinventering (VMI-kod U12 H1 C01) bedömdes objektet tillhöra klass 1 (objekt med mycket högt naturvärde).

Naturvårdsverket (2007) har i Myrskyddsplan för Sverige pekat ut Huddunge Stormosse som en av landets mest värdefulla och prioriterade myrar. Urvalet av objekt grundar sig på underlag och förslag från Länsstyrelsen.

Åtgärdsprogram för bevarade av hotade arter

Det finns ett åtgärdsprogram för biotopen rikkärr. Kalkkärrsgrynsnäcka, som omfattas av detta åtgärdsprogram, förekommer i reservatet.

Allmän beskrivning

Huddunge Stormosse är beläget i ett låglänt område, i gränslandet mellan öppet jordbrukslandskap och vidsträckt skogslandskap, ca 8 km nordost om Heby och ca 4 km sydväst om Huddunge samhälle.

Reservatet utgörs till stor del av rikkärr, där öppna kärrytor växlar med trädbevuxen myr eller rena tallmossar. Kärrarna är kalkrika och på några ställen förekommer kalktuffbildade källor. De öppna partierna är de botaniskt rikaste och dessa finns främst i de östra delarna av reservatet. Västra delen av våtmarken är tät trädbevuxen. På myren finns tre moränholmar med barrskog, varav två är påverkade av skogsbruk.

I områdets rikkärrsmiljöer kan man hitta en hel del naturvårdsintressanta arter, till exempel orkidéerna knottblomster, kärrknipprot och ängsnycklar. Även kalkkärrsgrynsnäcka och käppkrokmossa, som är två arter som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv, finns i de öppna rikkärrarna. Flertalet sumpskogar är relativt unga, men områden med äldre skog finns också och i dessa förekommer till exempel platt spretmossa, som även denna omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv.

Reservatsområdet är påverkat av diken i östra, västra och norra delen. Dikena har haft en negativ inverkan på myren och påskyndat igenväxningen, framförallt i den östra delen. Genom Stormossens västra del går en kraftledningsgata.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossier#: 0331-02-153

Myren utgörs av ett för regionen ovanligt stort rikkärr som trots dikningspåverkan fortfarande har höga naturvärden. Åtgärder behöver dock genomföras för att återställa myrens naturvärden.

Historisk och nuvarande markanvändning

Hela Huddunge stormosse finns med på storskifteskartan från 1774 och räknades således till inägorna. Troligen nyttjades myren för slåtter och bete. Man kan se två bäckar/diken/dråg på storskifteskartan. Det ena ansluter till myrens norra gräns norr om Storholmen, sydväst om Dalbackens ängsmark. Idag finns ett dike som har ungefär samma sträckning som dråget som är markerat på kartan från 1774. Diket avvattnas norrut och har medfört att en del som var markerad som myr på Häradskartan från 1905-1911 har dränerats och är markerad som åker och äng på den Ekonomiska kartan, flygfotograferad 1959. Den andra markeringen av dråg på storskifteskartan från 1774 följer gränsen mellan Stormossen och Kalkmossen, i reservatets sydöstra del. Detta är troligen ett källsprång, vilket även är markerat på Häradskartan men inte på den Ekonomiska kartan från 1959. I början av 1980-talet grävdes ett dike på denna plats, vilket har medfört en kraftig igenväxning av myren i denna del.

På den Häradsekonomiska kartan från 1905-1911 syns enstaka trädsymboler. På den Ekonomiska kartan från 1959 framgår att myren i vissa delar hade relativt hög trädthet medan andra hade en varierande grad av öppenhet. Från moderna kartor, kan man se att myren har vuxit igen ytterligare sedan 1950-talet.

I södra delen av reservatet finns en vinterväg som sträcker sig från Stormossens sydvästra hörn utmed myrens södra kant och ansluter till en skogsbilväg i områdets östra del. Vintervägen har sedan länge använts för körning vintertid när marken varit frusen.

Under senare tid har området varit relativt opåverkat, förutom att skogsbruk har bedrivits på fastmarksholmarna och på kringliggande skogsmark. Skogsbruk kan indirekt ha påverkat myren genom tillförsel av kväverikt vatten från avverkade ytor. Området används också för jakt.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan HUDDUNGE STORMOSSE

2015-10-26

BILAGA 5
8(26)

Dnr. 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

Storskifteskarta 1774

Häradskarta 1905-11

Ekonomisk karta
flygfotograferad 1959
med reservatgränsen
inritad

Figur 1. Kartor över reservatet från olika århundraden

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna

Reservatets naturvärden är främst knutna till områdets rikkärtsmiljöer, där en rad intressanta och skyddsvärda arter är funna. Exempel på arter som finns på rikkärtsytorna är orkidéerna ängsnycklar, kärknipprot och knottblomster samt starrarterna ängsstarr, tagelstarr och trindstarr. Typiska rikkärtsmossor som finns på myren är käppkrokmossa, gyllenmossa, piprensarmossa, späd skorpionmossa, maskgulmossa, myruddmossa och svartknoppmossa. Vidare finns fynd av kalkkärrsgrynsnäcka, vilken liksom andra landmollusker är beroende av tillgänglig kalk. Den kalk som snäckorna på myren behöver kommer till stor del från förna bildad av nedfallna löv. Sälgförna är gynnsam för kalkkärrsgrynsnäcka

Även i sumpskogsmiljöerna finns vissa naturvärden till exempel platt spretmossa, som växer på död ved och på humus kring trädbaser. Sumpskogarna har flerstädes en rik molluskfauna, till exempel vitglanssnäcka och slät skruvsnäcka. En stor del av träden i sumpskogarna är emellertid relativt unga.

Skyddsvärda arter:

Blötdjur

Perforatella bidentata

tandsnäcka

Vertigo geyeri

kalkkärrsgrynsnäcka

NT

A, P

Kärlväxter

Carex appropinquata

tagelstarr

i

Carex cespitosa

tuvstarr

Carex flava

knaggelstarr

i

Corallhoriza trifida

korallrot

§

s

Carex hostiana

ängsstarr

NT

i

Dactylorhiza incarnata

ssp. incarnata

ängsnycklar

§

i

Dryopteris cristata

granbräken

s

Eleocharis quinqueflora

tagelsäv

i

Epipactis palustris

kärknipprot

§

i

Eriophorum latifolium

gräsull

i

Hammarbya paludosa

myggblomster

§

Neottia ovata

tvåblad

§

s

Malaxis monophyllos

knottblomster

VU, §

i

Moneses uniflora

ögonpyrola

s

Parnassia palustris

slätterblomma

i

Succisa pratensis

ängsvädd

i

Trichophorum alpinum

snip

i

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan
HUDDUNGE STORMOSSE

BILAGA 5
10(26)

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

<i>Triglochin palustris</i>	kärrsälting	i		
<u>Mossor</u>				
<i>Aneura pinguis</i>		i		
<i>Bryum pseudotriquetrum</i>	kärrbryum	i		
<i>Campylium stellatum</i>	guldspärrmossa	i		
<i>Calliergon giganteum</i>	stor skedmossa	i		
<i>Catoscopium nigrum</i>	svartknoppsmossa	i		
<i>Cinclidium stygium</i>	myruddmossa	i		
<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	käppkrokmosa	NT, §	i	A
<i>Helodium blandowii</i>	kärrkammossa	s, i		
<i>Herzogiella turfacea</i>	platt spretmossa			A
<i>Leiocolea rutheana</i>	praktflikmossa	i		
<i>Paludella squarrosa</i>	piprensarmossa	i		
<i>Plagiomnium elatum</i>	bandpraktmossa	i		
<i>Pseudocalliergon trifarium</i>	maskgulmossa	i		
<i>Rhizomnium pseudopunctatum</i>	filtrundmossa	i		
<i>Scorpidium cossonii</i>	späd skorpionmossa	i		
<i>Scorpidium revolvens</i>	röd skorpionmossa	i		
<i>Scorpidium scorpioides</i>	korvskorpionmossa	i		
<i>Sphagnum teres</i>	knoppvitmossa	i		
<i>Sphagnum warnstorfii</i>	purpurvitmossa	i		
<i>Tomentypnum nitens</i>	gyllenmossa	i		
<u>Svampar</u>				
<i>Cantharellus aurora</i>	rödgul trumpetsvamp	s		

Teckenförklaring:

- A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)
i = Indikatorart för rikkärr enligt Sundberg (2007)
§ = Arten är fridlyst i Sverige
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2015):

CR= Critically endangered	Akut hotad
EN= Endangered	Starkt hotad
VU= Vulnerable	Sårbar
NT= Near threatened	Nära hotad
DD= Data deficient	Kunskapsbrist

Geologi

Berggrunden i naturreservatet består huvudsakligen av sura vulkaniska bergarter (ryolit till dacit). Ett smalt stråk av karbonatrik sedimentär bergart (marmor) sträcker sig in reservatet vid den östra gränsen. Urbergskalk förekommer som spridda kalkstensblock i Kalkmossbergets sluttning mot myren. Denna sluttning innehåller även kalkrik morän och kalkrikt vatten når myren genom infiltrering och ytaavrinning. I myren finns flera källor med kalktuffbildning.

Kulturhistoriska värden

Inom reservatet finns ingen registrerad fornlämning eller övrig kulturhistorisk anläggning.

Värden för friluftslivet

Reservatets värden för friluftslivet består framför allt av naturupplevelser i ett varierat och för regionen stort våtmarksområde. Den södra delen är relativt lättillgänglig för allmänheten genom den vinterväg som finns där.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp: Rikkärr, källor, trädbevuxen myr och sumpskog.

Strukturer: Gamla barrträd, solexponerad tall, död ved, källor, hydrologi

Växt-, svamp- och djursamhällen: Kärleväxter, mossor, landmollusker.

Arter:	<i>Carex hostiana</i>	ängsstarr
	<i>Epipactis palustris</i>	kärrknipprot
	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	käppkrokmossa
	<i>Herzogiella turfacea</i>	platt spretmossa
	<i>Malaxis monophyllos</i>	knottblomster
	<i>Vertigo geyeri</i>	kalkkärrsgrynsnäcka

Biologiskt kulturarv: Återupptagen slåtter i kärret.

Beskrivning av byggnader

Det finns inga byggnader i naturreservatet.

2015-10-26

Dnr, 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Elveland, J & Ericson, L. 1984. Rev. Ståhl, P. 1997: Faktablad: *Microstylis monophyllos* – knottblomster. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Hedenäs, L. 1994: Faktablad: *Hamatocaulis vernicosus* – käppkrokinossa. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Länsstyrelsen i Västmanlands län. 1981. Heby kommun översiktlig naturinventering 1. Allmän del. Rapport nr 2.
- Naturvårdsverket. 1991: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv – beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 3771.
- Naturvårdsverket. 1992: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv – beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 4037.
- Naturvårdsverket, 2007. Myrskyddsplan för Sverige. Delrapport - objekt i Svealand. Rapport 5668, (objekt 1009342, U19).
- Nitare, J. (red.) 2005. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. 3:e uppl. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nordiska ministerrådet, 1984.: Naturgeografisk indelning av Norden.
- von Proschwitz, T. 1998. Faktablad: *Vertigo geyeri* – kalkkärrsgrynsnäcka. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Sundberg, S. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr inklusive arterna gulyxne *Liparis loeselii* (NT), kalkkärrsgrynsnäcka *Vertigo geyeri* (NT) och större agatsnäcka *Cochlicopa nitens* (EN). Naturvårdsverket Rapport 5601.

Opublicerade skrifter

- Jordbruksverket. 2010: Hydrologisk/hyroteknisk rapport Stormossen, Heby kommun. Utredning.
- Länsstyrelsen. Inventering av knottblomster på Stormossen i Heby 95-07-19/96-07-31/97-08-02.
- Riksantikvarieämbetet, 1980: Fornlämningsregister – Huddunge socken.
- Sundberg, S. 2007. Instruktion för inventering av rikkärr. Version 2.0. Opublicerad rapport av Länsstyrelsen i Uppsala län.
- von Proschwitz, T. 2007. Landlevande mollusker i rikkärr och sumpskogar i Heby kommun, Uppsala län 2007: med huvudsaklig inriktning på kalkkärrsgrynsnäcka *Vertigo geyeri* Lindholm, jämte skötselrekommendationer.

Digitala källor

Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig på <http://karta.svo.se/>

Kartmaterial

- Lantmäteriet, digitala häradskarta. Bladnamn Morgongåva. Kartlagd 1859.
- Lantmäteriet, digitala häradskarta. Bladnamn Huddunge. Kartlagd 1905 – 1911.
- Lantmäteriverket, Ekonomiska karta blad 12 H1c, från år 1960.
- Lantmäteriet, digital Storskifteskarta från 1774.
- SGU digital karta, 2002. Berggrundsgeologisk kartdatabas – regional nivå.
- SGU digital karta, 2005. Berggrundsgeologisk kartdatabas – lokal nivå.
- SGU digital karta. Rikstäckande jordartgeologiska kartdata.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossiernr: 0331-02-153

PLANDEL

Övergripande skötsel

Den övergripande skötseln syftar till att bevara och förstärka naturreservatets våtmarkskomplex. Detta innebär att arealen rikkärr, skogsbevuxen myr och sumpskogar ska bevaras och statusen för dessa ska förbättras. På sikt ska också barrskogarna på moränmarken utvecklas till skogsmiljöer med höga naturvärden.

Rikkärrsstråk finns spritt inom de flesta skötselområden. Dessa är högt prioriterade och ska, om det är möjligt, skötas på samma sätt som rikkärren i skötselområde A. För att bevara och stärka de naturvärden som är knutna till rikkärr är det viktigt att lämpliga partier hävdas i någon form, företrädsvis genom slåtter. Det är också viktigt att igenväxningen upphör och att de öppna rikkärrsyterna ökar i areal. Reservatet har en karaktäristisk och divers molluskfauna och det är viktigt att skötselåtgärder som genomförs tar hänsyn till denna. Brynzoner och sälg är viktiga för landmolluskerna, bland annat för kalkkärrsgrynsnäcka.

De diken som finns i sydvästra och i östra delen av myren bör förses med grunddämnar. Dessa diken bedöms ha en negativ effekt på områdets hydrologi. En hydrologisk utredning för att undersöka hur och var grunddämnarna bör placeras samt hur omkringliggande mark påverkas av åtgärden gjordes av Jordbruksverkets vattenenhet 2010.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i nio skötselområden. För avgränsning av områdena A-I, se skötselområdeskarta, bilaga 5.1.

Skötselområde A: Rikkärr - 19,4 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av rikkärr med varierande grad av öppenhet. I de östra delarna av reservatet är rikkärrsmiljöerna relativt öppna och dessa är också de artrikaste, bitvis med stora bestånd av kärrknipprot. I de västra delarna är skötselområdet bevuxet med tätare bestånd av tall. I skötselområdet finns två kalktuffbildande källor.

Knottblomster har tidigare förekommit på sju dellokaler längs Stormossens södra del. Vid inventeringar 1995, 1996 och 1997 hittades 26, 109 och 131 exemplar av knottblomster. Under senare år har arten dock minskat, troligen på grund av sönderkörning av vintervägen.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

Bevarandemål: Arealen rikkärr (7230) är 19,2 ha och arealen kalktuffkällor (7220) är 0,2 ha. Kärren har en mosaikartad struktur och opåverkad hydrologi. Kalktuffkällorna är öppna och kalktuffbildning pågår. Skötselområdet domineras av rikkärrsarter i såväl fältskikt som bottenskikt. Knottblomster, kärrknipprot, kalkkärrsgrynsnäcka och käppkrokmossa har stabila populationer i området.

Skötselåtgärder: Restaurering: Röjning/avverkning av träd i igenväxta delar av området, framför allt i den västra delen, för att skapa öppna kärrytor. Röjda/avverkade träd transporteras bort från de restaurerade ytorna. Brynmiljöer med mjuk övergång mot omgivande skötselområden ska bibehållas för att gynna landmollusker som exempelvis kalkkärrsgrynsnäcka. Videarter (*Salix*) sparas eftersom dessa har en kalkrik lövförna, vilket gynnar kalkkärrsgrynsnäcka.

Hydrologin på rikkärret restaureras genom anläggande av grunddämmen i sydvästra och östra delen av reservatet, se bilaga 5.1.

Löpande: Slåtter på öppna rikkärr. Det avslagna materialet tas bort. Till att börja med slåttas de öppna rikkärren varje år, sedan mer sällan.

Figur 2. Skötselområde A. Rikkärr

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan
HUDDUNGE STORMOSSE

2015-10-26

BILAGA 5
15(26)

Dnr. 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

Figur 3. Skötselområde A. Källa med kalktuff söder om Lillholmen

Skötselområde B: Öppet kärr i kraftledningsgata - 3,1 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av öppet kärr i en kraftledningsgata. Den södra delen av kraftledningsgatan utgörs av fina rikkärsmiljöer och dessa ingår i skötselområde A

Bevarandemål: Öppet kärr i kraftledningsgata.

Skötselåtgärder: Ledningsrätten ägs av Vattenfall, som har rätt att röja träd och buskar samt fälla för ledningen farliga och hinderliga träd och buskar i skötselområdet. Röjning görs lämpligen vart åttonde år och det är bra om en del *Salix* sparas. Röjda/avverkade träd bör transporteras bort av förvaltaren av reservatet. Körning med fordon får ske på befintlig väg i kraftledningsgatan, helst vintertid på tjälad mark.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

Figur 4. Skötselområde B. Karr i kraftledningsgatan.

Skötselområde C: Vinterväg – 2,1 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av en vinterväg som sträcker sig från Stormossens sydvästra hörn utmed mossens södra kant och ansluter till en skogsbilväg i områdets östra del. Vägen består till stor del av rikkärrsvegetation.

På vintervägen förekommer knottblomster och andra rikkärrsarter som kärrknipprot kalkkärrsgrynsnäcka, käppkrokmossa, gyllenmossa, piprensarmossa och späd skorpionmossa. Förekomsten av knottblomster har till stor del varit koncentrerad till vintervägen och det är möjligt att en lätt störning har haft en positiv effekt på arten.

Vintervägen har sedan länge använts för körning när marken är frusen och har därmed hållits öppen. Tyvärr har körskador efter skogsmaskiner påverkat vegetationen negativt, bland annat har de flesta knottblomstren försvunnit och blåtåtel har brett ut sig.

Bevarandemål: Arealen rikkärr (7230) är minst 0,4 ha och arealen öppna mossar och kärr (7140) är ca 0,5 ha. Skötselområdet utgörs av öppen kärrmiljö som till stor del utgörs av artrika rikkärr. Knottblomster, kärrknipprot och kalkkärrsgrynsnäcka förekommer.

Skötselåtgärder: Restaurering: Rójning i brynen mot skogen i söder. Videarter (*Salix*) sparas eftersom dessa har en kalkrik lövförna, vilket gynnar kalkkärrsgrynsnäcka.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan HUDDUNGE STORMOSSE

2015-10-26

BILAGA 5
17(26)

Dnr. 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

Löpande: Slätter efter det att knottblomster har satt frö. Den avslagna vegetationen tas bort. Om möjligt bör knottblomsterförekomster markeras ut före slätter och lämnas kvar, men om fröställningar av knottblomster har slagits av ska dessa få fröa av sig innan materialet fraktas bort. Olika delar av vintervägen kan med fördel slås olika år för att åstadkomma en variation som eventuellt kan gynna fröetablering av knottblomster och kärrknipprot. Röjning av tall och annan igenväxningsvegetation vid behov.

Figur 5. Skötselområde C. Vintervägen i södra delen av reservatet har hållits öppen under lång tid och utgörs till stor del av rikkärsvegetation.

Skötselområde D: Öppen mosse och kärr- 3,1 ha

- Beskrivning:** Skötselområdet utgörs av öppna mossar och fattiga till intermediära kärr i Stormossens östra och nordöstra del. Tall förekommer sparsamt. Delar av området utgörs av rikkärr.
- Bevarandemål:** Arealen öppen mosse och kärr (7140) är ca 3,1 ha. Skötselområdet utgörs till av öppen myr där krontäckningen inte överstiger 30 %.
- Skötselåtgärder:** Löpande: Röjning av tall och annan igenväxningsvegetation. Slätter kan utföras i delar som är rikkärr.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

Skötselområde E: Utvecklingsmark öppna kärr - 9,6 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs i dag av tallbevuxen myr som tidigare varit öppen myr, till stor del rikkärr. Tallarna är relativt unga och det finns inga kända naturvärden knutna till trädskiktet. De östra delområdena är påverkade av dikning.

Bevarandemål: Arealen rikkärr (7230) och öppen mosse och kärr (7140) uppgår på sikt till minst 7 ha. Skötselområdet utgörs till stor del av öppen myr där de hydrologiska förhållandena har förbättrats genom restaureringsåtgärder. Öppna rikkärspartier med för biotopen typisk botten- och fältskiktsflora förekommer.

Skötselåtgärder: Restaurering: Röjning av träd för att skapa öppna kärrytor. För att undvika röjgödslingseffekt bör röjningarna ske i etapper. Röjningsarbeten utförs under vinterhalvåret, när marken är tjälad, och med små lätta maskiner eller motsvarande. Vid behov utförs en tuvbearbetning för att möjliggöra slåtter av röjda områden.

Som ett första steg tas merparten av träden bort på omkring 1/5 av ytan, koncentrerat till två delområden. Efter några år följs resultatet upp. Om önskad effekt av röjningarna har nåtts, det vill säga att vegetationen börjar återhämta sig och utvecklas mot en som är typisk för öppna kärr och mossar, röjs ytterligare ytor från träd. Åtgärden utförs så att en variation i krontäckning uppnås.

Ett eller flera grunddämmen placeras i diket i östra delen av skötselområdet.

Löpande: Delar av skötselområdet, framför allt rikkärr, kan hävdas med slåtter. Återkommande röjningar vid behov.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

Figur 6. Skötselområde E. I sydöstra delen av reservatet har diket orsakat kraftig igenväxning med tall.

Skötselområde F: Trädbevuxen myr – 24,9 ha

- Beskrivning:** Skötselområdet utgörs av myrmark som var skogsbevuxen på 1950-talet och som överlag varit trädklätt under lång tid. Bottenskiktet utgörs delvis av rikkärrarter. Skogen är olikåldrig och utgörs huvudsakligen av tall. Inslag av gammal senvuxen tall finns, men en stor del av tallarna är relativt unga. Död ved förekommer sparsamt.
- Bevarandemål:** Arealen skogsbevuxen myr (91D0) och är ca 24,9. Skötselområdet har rik förekomst av gammal tall och naturliga processer leder till att såväl stående som liggande död ved förekommer relativt frekvent. Skötselområdet har opåverkade hydrologiska förhållanden
- Skötselåtgärder:** Viss röjning och avverkning kan göras för att främja naturvärden som är knutna till rikkärrspartier. Avverkade träd lämnas som död ved. Restaurerade större rikkärrsområden sköts som skötselområde A.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

Figur 7. Skötselområde F. Trädbevuxen myr.

Skötselområde G: Blandsumpskog - 9,0 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av blandsumpskog där tall ofta är det dominerande trädslaget. Död ved förekommer sparsamt, trots det förekommer de naturvårdsintressanta arterna platt spretmossa och stubbspretmossa på död ved i skötselområdet.

Bevarandemål: Arealen blandsumpskog (9010 undertyp 9006) är 9 ha. Sumpskogen har en varierad trädslagsammansättning med hög andel gamla träd. Naturliga processer leder till att död ved förekommer i olika grovlek och nedbrytningsgrad. Platt spretmossa har en stabil population i området. Hydrologin är opåverkad.

Skötselåtgärder: Ingen åtgärd.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

Figur 8. Skötselområde G. Blandsumpskog.

Skötselområde H: Lövsumpskog - 4,9 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av tre delområden med lövsumpskog av varierande ålder. Bitvis har de ett stort inslag av barrträd. Delar med förekomst av äldre träd finns, annars utgörs huvuddelen av relativt unga bestånd, som dock är olikåldriga. Död ved förekommer sparsamt och huvudsakligen i klana dimensioner. Skötselområdet är påverkat av diken i sydvästra och norra delen av reservatet.

Bevarandemål: Arealen lövsumpskog (9080) är 4,9 ha. Sumpskogen präglas av en hög andel lövträd och rik förekomst av äldre träd. Såväl stående som liggande död ved förekommer i olika grovlek och nedbrytningsgrad. De hydrologiska förhållandena har förbättrats genom restaureringsåtgärder i sydvästra delen av reservatet.

Skötselåtgärder: Restaurering: Grunddämmen placeras i diket i den sydvästra delen av reservatet. Enstaka barrträd kan fällas eller skadas på rot.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan HUDDUNGE STORMOSSE

2015-10-26

BILAGA 5
22(26)

Dnr. 511-5079-12
Dossiernr: 0331-02-153

Figur 9. Skötselområde H. Lövsumpskog.

Skötselområde I: Barrskog - 11,2 ha

Beskrivning: Skötselområdet består av fastmarksholmar i myren samt av en smal bård av barrskog omkring våtmarken. Centralt i myren ligger Storholmen och Lillholmen som båda är påverkade av skogsbruk. Dessutom finns en mindre holme nordväst om Storholmen. På Lillholmen växer ungskog av tall medan skogen på Storholmen utgörs av medelåldrig barrblandskog med visst inslag av triviallövträd. Skogen som omger våtmarken utgörs av olikåldrig granskog med inslag av tall och björk. Sluttningen mot myren i södra delen av reservatet består av kalkrik moränjord och där finns också flyttblock av kalksten och denna del är viktig för myrens rikkärrsmiljöer. I denna del finns också en källa i barrskogen.

Bevarandemål: Arealen Taiga (9010) är minst 1,2 ha, men bör på sikt öka till minst 8 ha. Barrskogen har en varierad åldersstruktur och rikligt med gamla träd. Skogen har inslag av lövträd och äldre solbelysta tallar. Naturliga processer leder till att död ved förekommer i olika grovlek och nedbrytningsgrad.

Skötselåtgärder: Restaurering: På Lillholmen röjs en del tallar bort luckvis för att skapa variation. Naturvårdsbränning kan övervägas på myrholmarna.

Löpande: Äldre tallar på Storholmen hålls fria och solexponerade. Rökning görs i brynet i söder mot vintervägen (skötselområde C).

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan HUDDUNGE STORMOSSE

2015-10-26

BILAGA 5
23(26)

Dnr. 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

Figur 10. Skötselområde I. Våtmarken omges av en smal bård barrskog.

Figur 11. Skötselområde I. I södra delen av reservatet finns en källa i slutningen mot myren.

Figur 12. Skötselområde I. Lillholmen är bevuxen med ung tall.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 5.2 för friluftsanordningarnas läge.

Beskrivning: Inga anordningar och anläggningar finns ännu för friluftslivet.

Bevarandemål: Lättillgänglig information om naturreservatet finns i området och denna bidrar till att förhöja upplevelsen av besöket. Reservatet stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv. Stigen i området underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- En parkeringsplats med P-skylt anordnas
- Informationsskyltar sätts upp
- Markerade stigar anordnas. Vid fuktiga och känsliga partier utmed stigen kan spänger anläggas
- Reservatets gräns markeras med färg på träd och med hörnstolpar.

Löpande:

- Parkeringsplats städas och underhålls regelbundet.
- Stig och spänger underhålls vid behov.
- Reservatsgränsen underhålls vid behov
- Informationskyltar byts ut vid behov.
- Tillsyn av anordningar.

2015-10-26

Dnr. 511-5079-12
Dossienr: 0331-02-153

Upplysningar

Bränder

Uppkomna bränder ska släckas. Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brända området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomligheten längs stigar.

Vägar och vägdiken

Befintliga körvägar och vägdiken får underhållas. För underhåll av väg och vägdike i reservatets nordöstra del krävs samråd med reservatets förvaltare.

Rensning av diken

Diken i reservatet får inte rensas, med undantag av vägdiken enligt ovan.

Ledningar

Befintlig ledning och ledningsgata får underhållas.

Jakt

Jakt, förutom jakt på fågel, får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Befintliga jakttorn får underhållas. Uppsättning av saltstenar och utfodring av vilt får inte ske inom reservatet.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av reservatets förvaltare i samband med skötsel av området. Förvaltaren får även ställa upp manskapsbodar i samband med skötselinsatser.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan
HUDDUNGE STORMOSSE

2015-10-26

BILAGA 5
26(26)

Dnr. 511-5079-12
Dossier: 0331-02-153

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

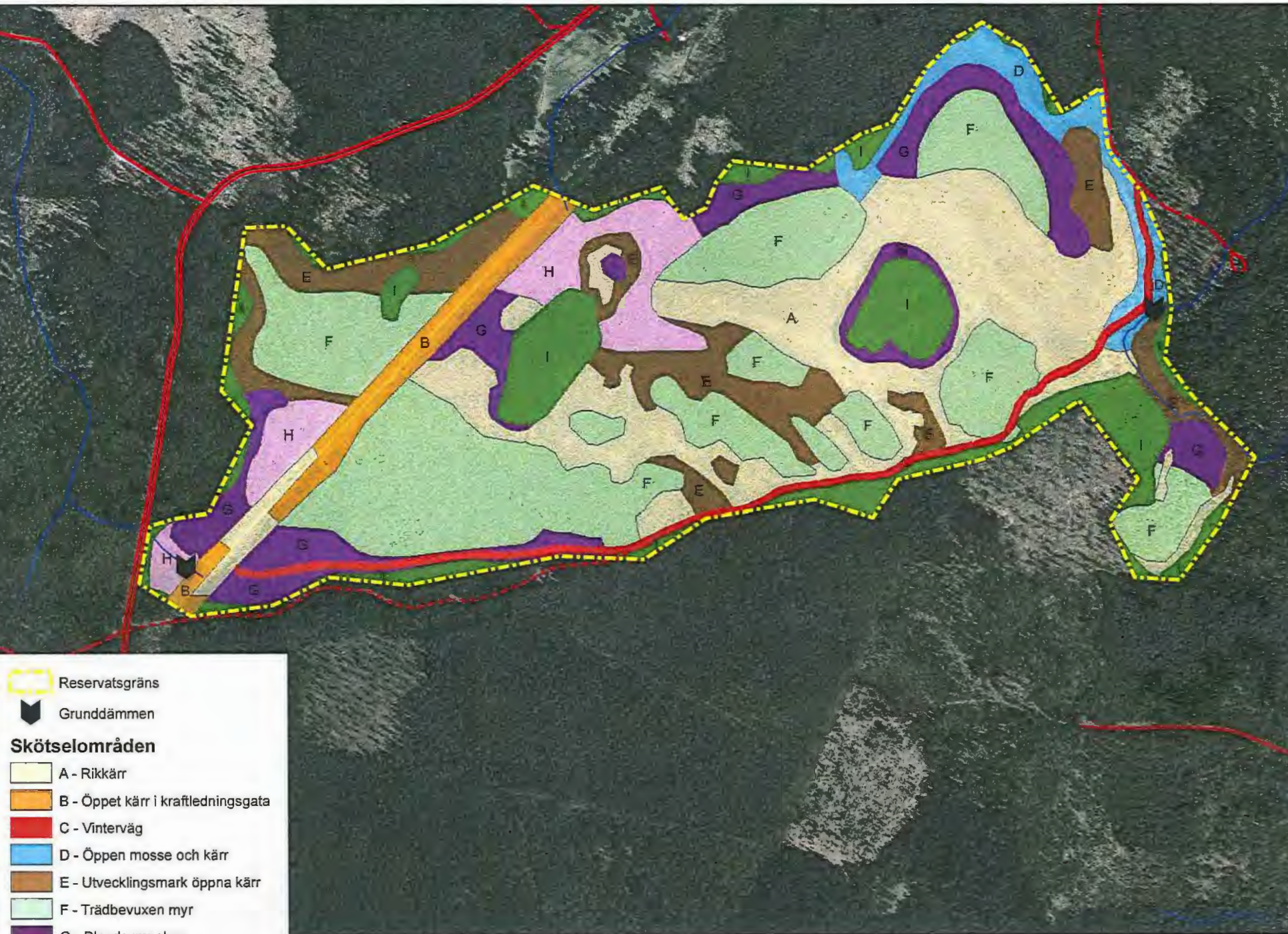
Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Huddunge Stormosse som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselomr.	Finansiering
Slåtter	1	Löpande	A, C	Skötselanslag
Slåtter	2	Löpande	D, E, F	Skötselanslag
Röjning på kärr	1	Inom 5 år	A, C	Skötselanslag
Röjning på kärr	2	Inom 5 år	D, E, F	Skötselanslag
Anlägga grunddämmen	1	Inom 5 år	E, H. Enl. karta bilaga 5.1	Skötselanslag
Enstaka barrträd kan fällas eller skadas på rot	3	Vid behov	H	Skötselanslag
Röjning av tall	3	Inom 5 år	I	Skötselanslag
Friställning äldre tallar	2	Vid behov	I	Skötselanslag
Naturvårdsbränning	3	Inom 10 år om lämpligt	I	Skötselanslag
Gränsmarkering	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Informationsskyltar	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Anlägga parkeringsplats	1	Inom fem år	Friluftsliv	Skötselanslag
Markerad stig	2	Inom fem år	Friluftsliv	Skötselanslag
Städning	1	Löpande	Alla	Skötselanslag
Dokumentation av genomförda åtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag
Tillsyn att regler och föreskrifter i reservatet följs	1	Kontinuerligt	Alla	Ramanslag

BILAGOR

- 5.1 Skötselområdeskarta
- 5.2 Karta över friluftsanordningar
- 5.3 Karta över naturtyper enligt Natura 2000

Bilaga 5.1. Skötselområdeskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2015-10-26, dnr 511-5079-12.
Naturservatet Huddunge Stormosse
Heby kommun.

- Reservatsgräns
 Grunddämmen
- Skötselområden**
- A - Rikkärr
 - B - Öppet kärr i kraftledningsgata
 - C - Vinterväg
 - D - Öppen mosse och kärr
 - E - Utvecklingsmark öppna kärr
 - F - Trädbevuxen myr
 - G - Blandsumpskog
 - H - Lövsumpskog
 - I - Barrskog

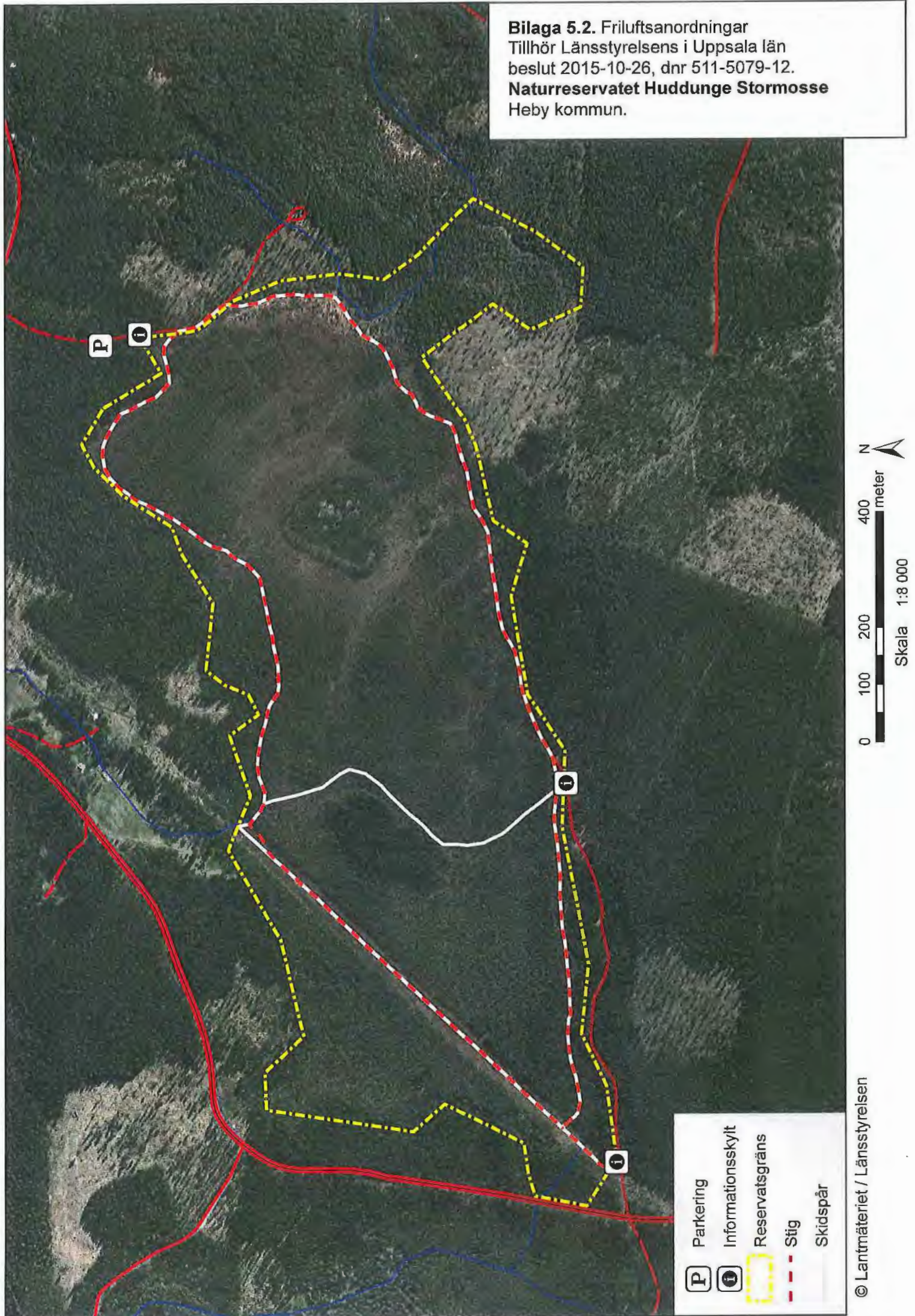
© Lantmäteriet / Länsstyrelsen

0 100 200 400
Meter

Skala 1:8 000

Bilaga 5.2. Friluftsanordningar
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2015-10-26, dnr 511-5079-12.
Naturreseptatet Huddunge Stormosse
Heby kommun.

Naturtyper

- 7140 - Öppna mossar och kärr
- 7220 - Källor med tuffbildning
- 7230 - Rikkärr
- 9010 - Taiga
- 9080 - Lövsumpskog
- 91D0 - Skogsbevuxen myr
- Reservatsgräns
- Gräns Natura 2000-område

Bilaga 5.3 Naturtyper enligt Natua 2000.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2015-10-26, dnr 511-5079-12.
Naturreservatet Huddunge
Stormosse
Heby kommun.

